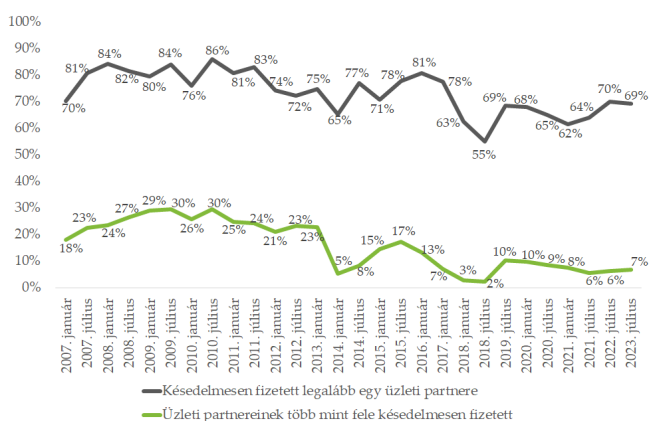

Gazdasági Havi Tájékoztató

Negyedéves Konjunktúrakutatás

2023. július

A 2023. júliusi adatfelvétel eredményei szerint 2023 áprilisához képest a Negyedéves Konjunktúramutató +25-ről +17 pontra csökkent. A 2022 októberétől kezdődő javuló tendenciát követően tehát a vállalkozások helyzetértékelése számottevő visszaesést mutat, a 2022. októberi mélyponthoz képest azonban jelenleg is 7 ponttal magasabb érték ... [Bővebben](#)

Késedelmes fizetés és lánc tartozás...

Jelen elemzésben a hazai vállalkozások késedelmes fizetéssel és lánc tartozással kapcsolatos tapasztalatait mutatjuk be. Az elemzés alapját a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) 2023. júliusi negyedéves konjunktúrafelvétele adja, mely 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozás vezetőjének véleményét gyűjtötte össze.... [Bővebben](#)

Nemzetközi tendenciák

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke csökkent júliushoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest nőtt... [Bővebben](#)

NEGYEDÉVES KONJUNKTÚRAKUTATÁS 2023. JÚLIUS

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 350 cégvezető véleményét kérdeztük cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól. A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

A Konjunktúramutató alakulása

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) negyedéves vállalati konjunktúrafelmérésében 350 cégvezető véleményét kérdeztük cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól. A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik.

A 2023. júliusi adatfelvétel eredményei szerint 2023 áprilisához képest a Negyedéves Konjunktúramutató +25-ről +17 pontra csökkent. A 2022 októberétől kezdődő javuló tendenciát követően tehát a vállalkozások helyzetértékelése számottevő visszaesést mutat, a 2022. októberi mélyponthoz képest azonban jelenleg is 7 ponttal magasabb érték tapasztalható. Ezt megelőzően a Negyedéves Konjunktúramutató a koronavírus-járvány második hullámának időszakában, 2021 januárjában (+17 pont) vett fel hasonló értéket, a járványt megelőzően pedig legutóbb 2014 júliusában (+18 pont) állt hasonló szinten. A hazai vállalkozások helyzetértékelése növekvő mértékben bizonytalan, széttartó. A Bizonytalansági Mutató mostani értéke (43 pont) a 2022. július-októberi időszak,

valamint a 2021. januári adatok mellett a járványt megelőzően a 2012. október–2013. januári időszakban tapasztalt értékeknek feleltethető meg leginkább.

A Konjunktúramutató vállalati jellemzők szerint

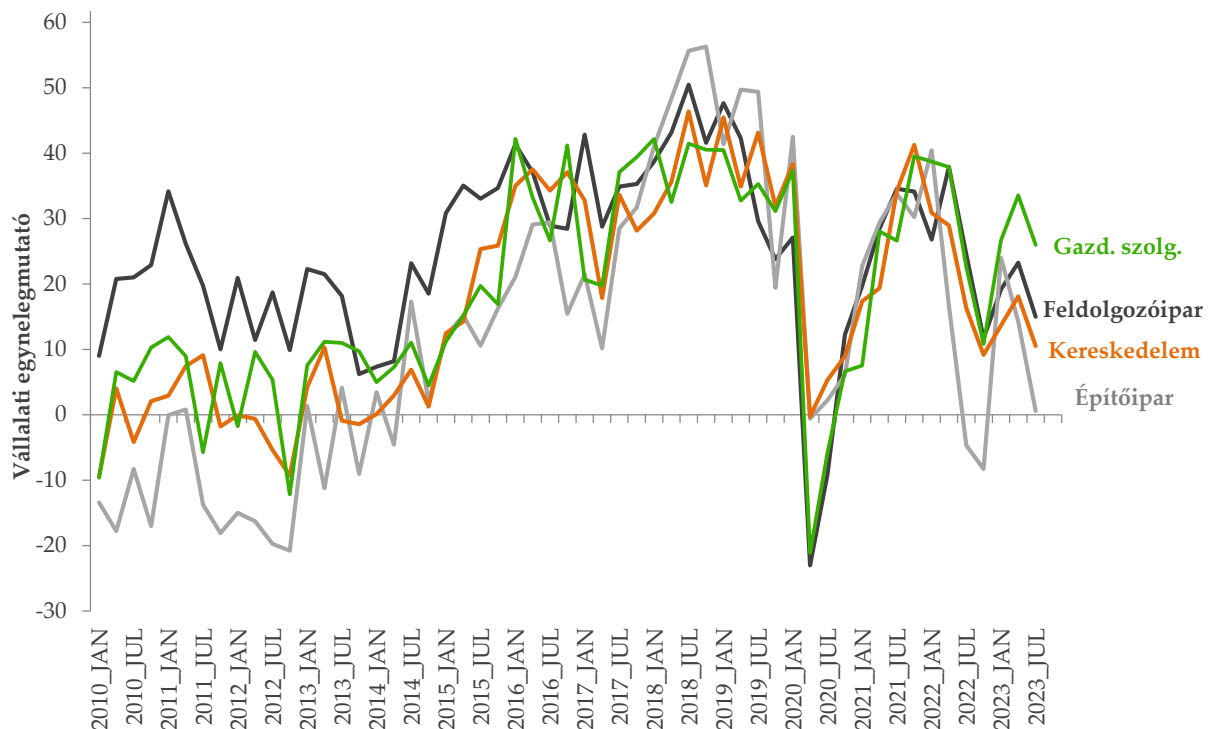
A GVI féléves konjunktúrafelvételeinek **Ágazat:** A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a szolgáltató vállalkozások esetében a legmagasabb (+26 pont), az ipari cégek körében +15, a kereskedelemben +11 pont, míg az építőiparban tevékenykedő cégek körében (+1 ponttal) a legalacsonyabb.

Tulajdonszerkezet: A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások körében +16 pont, a külföldi (rész)tulajdonú vállalatok esetében pedig +15 pont a Negyedéves Konjunktúramutató értéke.

Exporttevékenység: A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a nem exportáló vállalkozások körében a legmagasabb (+21 pont), a döntően exportáló vállalatok körében +18 pont, a részben exportáló cégek körében pedig +9 pont.

Létszámkategória: A Negyedéves Konjunktúramutató értéke a 20–49 fős vállalkozások esetében +7 pont, az 50–99 fős kategóriában +5 pont, a 100–249 fős cégek esetén +10 pont, a 250 főnél nagyobb vállalatok körében pedig +23 ponton áll.

1. ábra A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01.–2023. 07.

Forrás: GVI 2023

A konjunktúramutató komponensei

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt féleves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása.

A vállalkozások vezetői a jelenlegi és a várható jövedelmezőség kivételével pesszimistábban ítélik meg a vizsgált szempontokat a 2023. áprilisi szinthez viszonyítva. Az előző negyedévhez képest

a legnagyobb mértékű (23 pontos) romlás az elmúlt féleves termelési szint megítélésében tapasztalható és szintén jelentős mértékű (21 pontos) csökkenés történt a várható termelési szint értékelése szempontjából is. Az előző év azonos időszakához képest az elmúlt féleves termelési szint (33 ponttal), a jelenlegi rendelésállomány (27 ponttal), a várható termelési szint (21 ponttal), a várható létszám (10 ponttal) és a beruházások várható szintje (7 ponttal) esetén negatívabb a vállalatok jelenlegi helyzetértékelése, a többi mutató esetén pozitívabb. A leginkább kiemelkedő mértékben (25 ponttal) a várható jövedelmezőség megítélése javult az egy évvel ezelőtti időszakhoz viszonyítva.

KÉSEDELMES FIZETÉS ÉS LÁNCTARTOZÁS (2019-2023)

Jelen elemzésben a hazai vállalkozások késedelmes fizetéssel és lánctartozással kapcsolatos tapasztalatait mutatjuk be. Az elemzés alapját a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) 2023. júliusi negyedéves konjunktúrafelvétele adja, mely 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozás vezetőjének véleményét gyűjtötte össze. Elemzésünkben a GVI 2023. júliusi negyedéves konjunktúrafelvétel (idősoros vizsgálatoknál a 2007 januárja óta készített adatfelvételek) azon kérdéseit vizsgáljuk, amelyek a felmérést megelőző félévben tapasztalt késedelmes fizetéssel és lánctartozással kapcsolatosak. Az idősoros vizsgálatok esetében az összes bemutatott idősor kapcsán figyelembe kell venni, hogy a felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

Az üzleti partnerekkel kapcsolatos tapasztalatok

A felmérésben megkérdezett cégek 69 százaléka rendelkezett olyan üzleti partnerrel, amely 2023 első félévében több alkalommal is késedelmesen fizetett. Ugyanezen cégek aránya 2022 júliusában hasonlóan alakult (70 százalék), miközben fél évvel korábban, 2021 júliusában még csak 64, 2021 januárjában pedig 62 százalék volt. Az előző időszakhoz képest megállt azon cégek arányának a csökkenése is, melyeknek üzleti partnerei több mint fele fizetett késedelmesen: 2020 júliusában a cégek 9 százaléka, 2021 januárjában a 8 százaléka, 2021 júliusában és egy évre rá, 2022 júliusában a vállalkozások 6 százaléka számolt be erről, idén nyáron viszont valamivel többen, a cégek 7 százaléka. 2022 júliusához képest ugyanakkor 2 százalékponttal (64 százalékról 62 százalékra) csökkent azon cégek aránya, amelyeknél a partnerek közül legalább egy, de legfeljebb a fele érintett a késedelmes fizetésben. A késedelmes fizetés szempontjából 2023 júliusában is számottevő különbséget lehetett regisztrálni a vállalatméretet tekintve. A

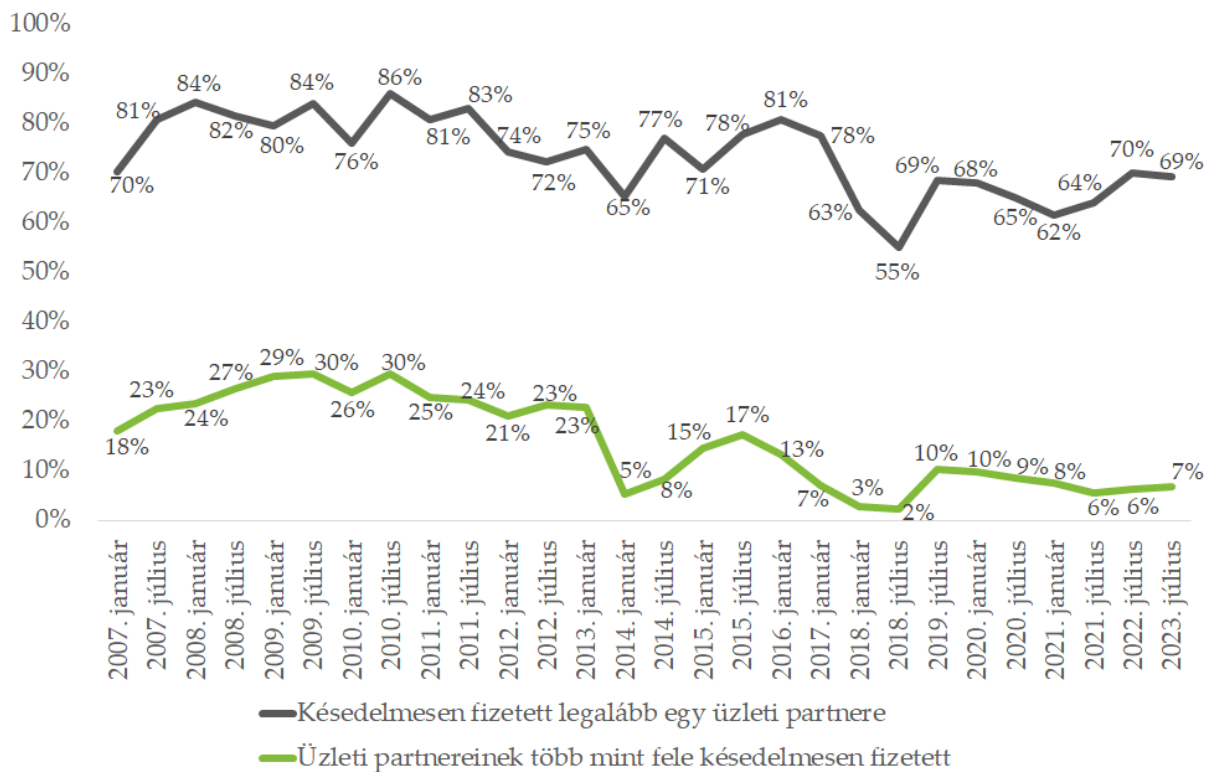
250 fő feletti nagyvállalatok esetében a legmagasabb azon cégek aránya, melyeknek nincsen egyetlen késedelmesen fizető üzleti partnere (41 százalék) sem, míg a legalább 50, de legfeljebb 99 főt foglalkoztató cégeknek csupán a 19 százaléka nyilatkozott így (azaz 81 százalékos az érintettségük), miközben 13 százalékuk esetében a partnerek több mint fele késedelmesen fizet. A 20–49 fő közötti, valamint a 100–249 fő közötti vállalkozásoknak mintegy harmada (32 százalék) mentesül ezen probléma alól. Az egy évvel ezelőtti, 2022. júliusi adatfelvétel során is az 50–99 fős vállalkozások voltak a leginkább érintettek (79 százalék), ugyanakkor lényeges különbség, hogy tavaly még a 20–49 fős cégek körében volt a legmagasabb azoknak az aránya (13 százalék), akik a partnereik több mint felénél tapasztaltak késedelmes fizetést.

Ágazatonként vizsgálva az adatokat elmondható, hogy lényegesen gyakrabban találtak a kereskedelem és az építőipar területén működő vállalkozások a jelenséggel: 77, illetve 78 százalékuk volt kapcsolatban késve fizető partnerrel. 2022 júliusához képest az építőiparban 17

százalékponttal nőtt a késedelmes fizetés gyakorisága, a kereskedelemben ugyanakkor 9 százalékponttal csökkent – a

feldolgozóiparban és a gazdasági szolgáltatások területén nem történt jelentős elmozdulás.

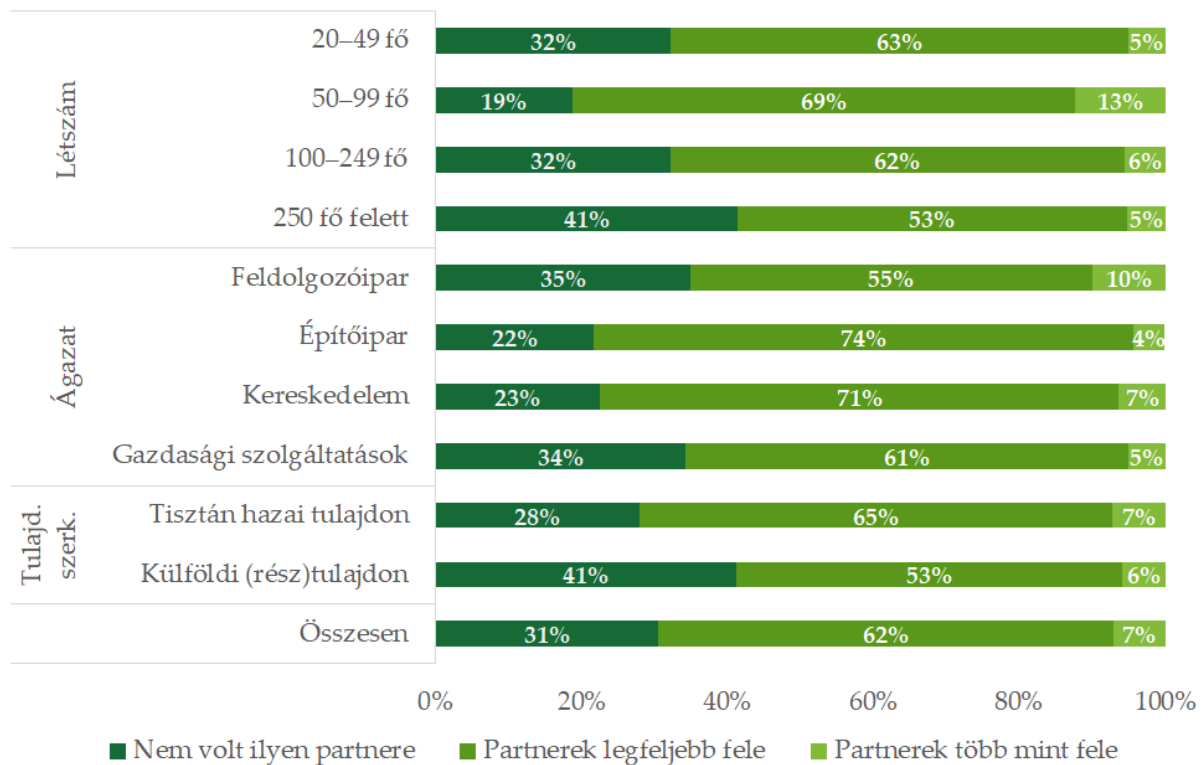
1. ábra: Késedelmes fizetést tapasztaló cégek aránya, 2007–2023 (N=275–408)

Forrás: GVI 2007–2023

Megjegyzés: A felmérések mintái csak 2010. január óta tartalmazznak 250 fő feletti nagyvállalatokra vonatkozó adatokat.

2. ábra: késedelmesen fizető üzleti partnerek aránya létszámkategória, ágazat és tulajdonszerkezet szerint, 2023. július (N=319–327)

Forrás: GVI 2023

Lánctartozás

Az egy évvel ezelőtt mért aránynál (26 százalék) öt százalékponttal magasabb (31 százalék) volt 2023 első félévében azon cégek aránya, melyek legalább egyszer egy vagy több beszállítójuknak tartoztak. A 2023. júliusi adatok alapján a 100–249 fő közötti vállalkozásokra és a 250 fő feletti nagyvállalatokra volt leginkább jellemző a késedelmes fizetés (34, illetve 37 százalék), miközben egy éve még a kisebb (20–49 fő közötti, valamint az 50–99 fő közötti) cégek küzdöttek nagyrészt ezzel a problémával.

A 2022. júliusi eredményekhez képest már nem csak az építőipari cégek (38 százalék), hanem a feldolgozóipari vállalkozások (39 százalék) körében is kiemelkedően magas volt a legalább egyszer tartozók aránya, ami 12 százalékpontos emelkedést jelent az egy évvel

ezelőtt mért arányhoz képest a feldolgozóiparban, és 9 százalékpontos emelkedést az építőiparban. Eközben 7 százalékpontos csökkenés figyelhető meg a kereskedelemben, ezúttal 17 százalékuk nyilatkozott arról, hogy volt tartozásuk, szemben az egy évvel ezelőtti 24 százalékkal. A gazdasági szolgáltatást végző cégek körében 3 százalékpontos emelkedés ment végbe (24 százalékról 27 százalékra). Azon cégek aránya, amelyek vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer nem tudtak időben fizetni a beszállítóknak (lánctartozás), az elmúlt egy évben 4 százalékponttal, 18 százalékra emelkedett, ami – figyelembe véve azt, hogy az arányuk már tavaly is 1 százalékponttal meghaladta a korábbi – egyértelmű trendfordulót mutat.

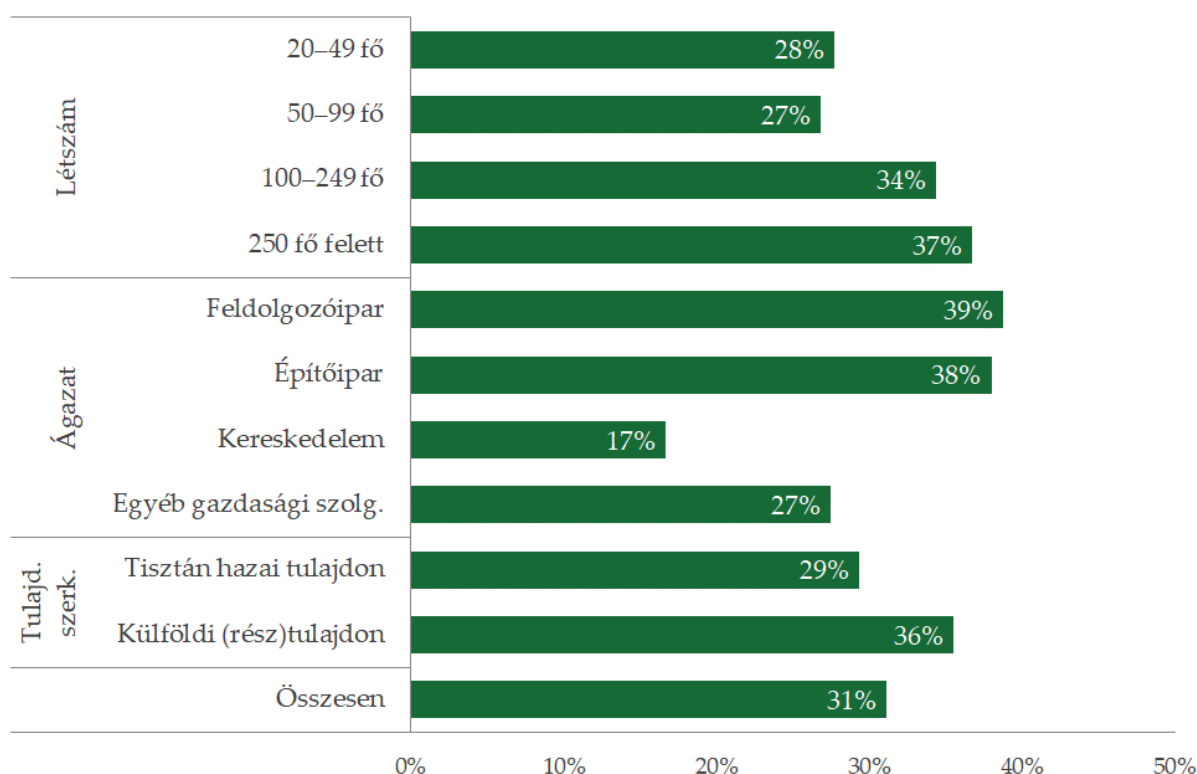
A lánctartozást tapasztaló cégek aránya – akárcsak tavaly – a nagy, 250 fő feletti vállalkozások esetében volt a legalacsonyabb (10 százalék), azonban a 100-249 fős cégek érintettsége 8 százalékponttal 18 százalékra emelkedett. A másik kettő, kisebb létszámkategóriában ez az arány 20 és 22 százalék volt.

Az egy évvel ezelőtti adatfelvétel eredményeivel ellentétben – akkor az építőipari cégek érintettsége emelkedett ki 22 százalékkal – ezúttal a feldolgozóipari cégek számoltak be a legnagyobb arányban lánctartozásról (22 százalék), miközben a

másik három ágazat esetében ez az arány 15–16 százalék.

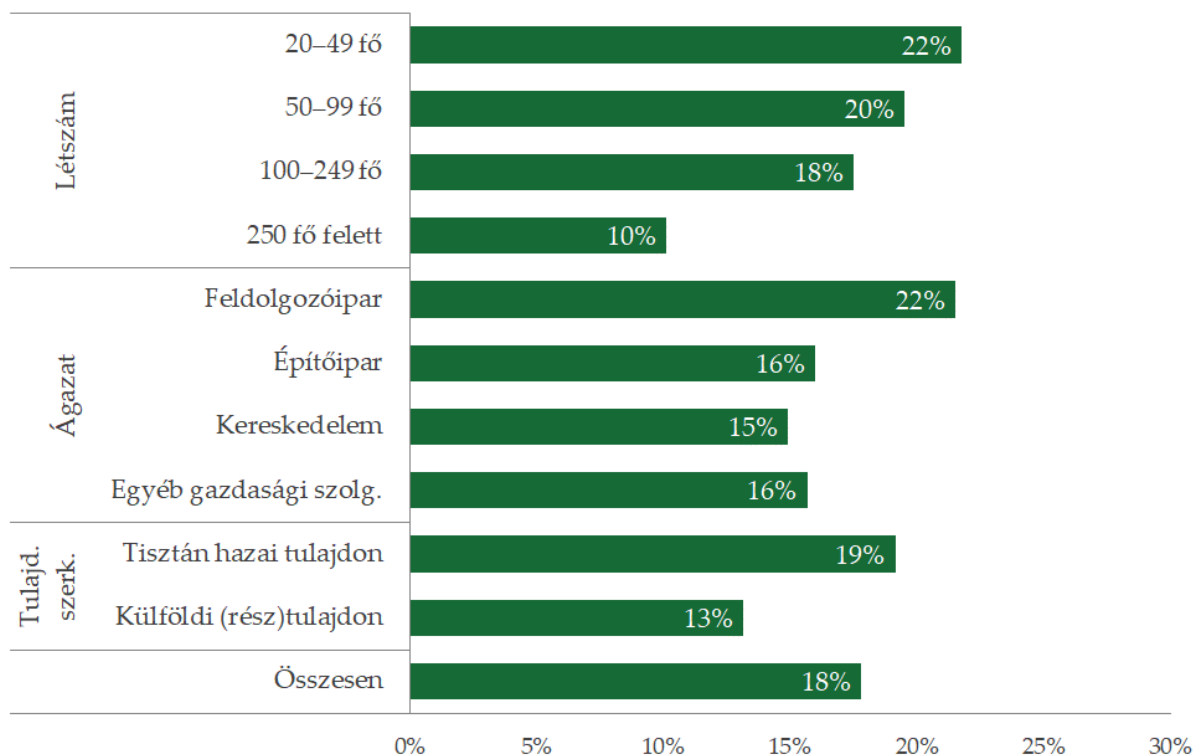
A lánctartozás okozta problémák súlya a válaszadó cégek 60 százaléka szerint nem változott, 5 százalékuk szerint csökkent, míg 35 százalékuk szerint nőtt a felmérést megelőző fél éves időszakban. A lánctartozás problémájának súlyosbodását érzékelő vállalkozások aránya a 2022 júliusában mérthez képest (27 százalék) 8 százalékponttal emelkedett, elérve a 2021 januári szintet – elmaradva a 2020. júliusi 44, vagy a 2012. júliusi 38 százaléktól, de jelentősen meghaladva a 2019. júliusi 9 százalékot.

3. ábra: Az elmúlt fél év során tartozó vállalkozások megoszlása létszámkategória, ágazat és tulajdonszerkezet szerint, 2023. július (N=333–345)

Forrás: GVI 2023

4. ábra: Vevőik késedelmes fizetése miatt legalább egyszer késve fizető cégek aránya létszámkategória, ágazat és tulajdonszerkezet szerint, 2023. július (N=335–349)

Forrás: GVI 2007–2023

NEMZETKÖZI TENDENCIÁK

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(augusztus)	5,7%	5,7%	5,6%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(augusztus)	39,1	39,1	38,8
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(augusztus)	85,7	82,6	87,4
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(augusztus)	99,2		100,0
USA	Munkanélküliségi ráta	(augusztus)	3,8%	3,5%	3,5%
	CB fogyasztói bizalmi index	(augusztus)	106,1	116,0	114,0
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(augusztus)	47,9	47,0	49,0
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(augusztus)	49,7	49,4	49,3

¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index>

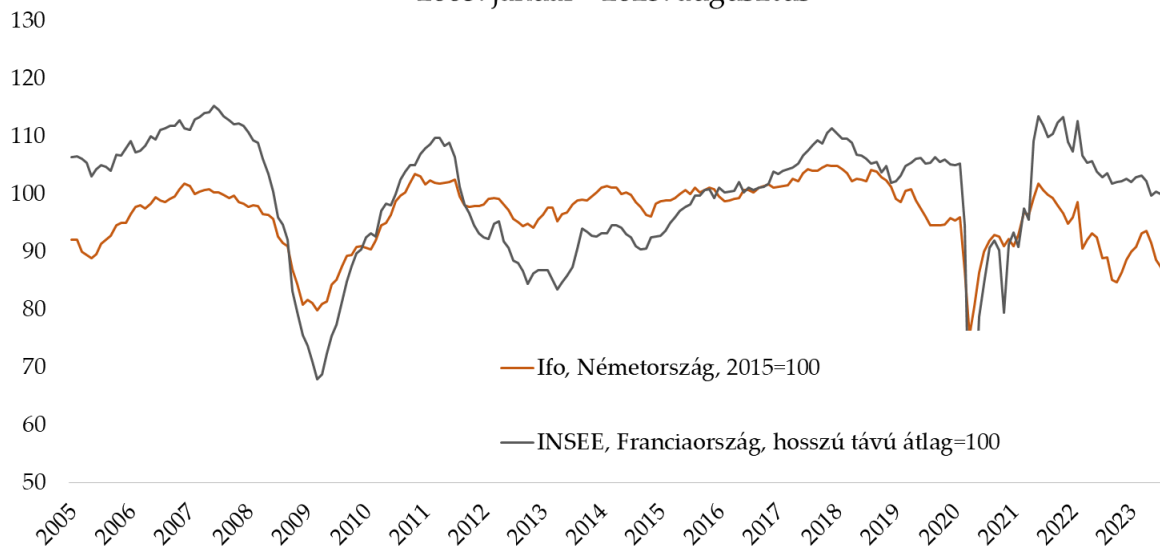
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke csökkent júliushoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest nőtt. A munkanélküliségi ráta romlott Németországban az előző hónaphoz képest. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index csökkent az előző hónaphoz viszonyítva. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke csökkent júliushoz képest, és rosszabbul teljesített a vártnál. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke nőtt az előző hónaphoz viszonyítva. A munkanélküliségi ráta romlott az Egyesült Államokban az előző hónaphoz képest. A kínai beszerzési index értéke nőtt az előző hónaphoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2023. augusztus

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

KAPCSOLAT

MKIK GVI
1065 BUDAPEST, LÁZÁR UTCA 10.
TEL: 1/235-05-84
E-MAIL: GVI@GVI.HU
INTERNET: [HTTP://WWW.GVI.HU](http://WWW.GVI.HU)

KÉSZÍTETTE

HORVÁTH ÁGOSTON, ELEMZŐ
BACSK DÁNIEL, ELEMZŐ
TÓTH KATALIN, ELEMZŐ

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUzsINA, ÜGYVEZETŐ

2023. SZEPTEMBER 12.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2023. augusztus, Budapest,
2023-09-12